



Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. VIII. De proprietatibus Materiæ primæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

naturalis in se quoad modum, quod tamen paulò antè à te negatum erat. Respondeo tamen, negando consequentiam; quia (ut ibi dixi) ignis non pendet propriè à posteriori à calefactione extrinsecà, sed à propriis tantum passionibus: Deus autem quòdo vult aliquid creare, non tenetur tunc velle nisi dare tali rei ea, à quibus illa pendet à posteriori & à priori; de ceteris autem quæ consequuntur, ex aliis circumstantiis, non tenetur tunc decernere. Si verò tu contendas, etiam ignem pendere à posteriori à calefactione, tunc dicas, etiam miraculosè ignem conservari quando stupam non comburit.

Dices Secundo: Deus priùs naturà decernit ea quæ sunt priora, & posterius ea quæ posteriora; ergo priùs naturà decernit creare materiam, quam decernat illi dare formam; ergo si, posita illà priori voluntate, quæ in se naturalis est, de creandà materià, postea pro posteriori naturæ non haberet voluntatem dandi formam, tunc materia produceretur sine formà, & non esset supernaturalis ea volitio creandi materiam, sic verò notitio illi dandi formam; & consequenter non esset miraculosa materiæ conservatio, sed negatio formæ in illà.

Propter hoc argumentum inclinaveram olim in contrariam sententiam. Nunc verò re melius perpensà, modus dicendi quem suprà defendi, magis placet, & ad hoc argumentum positum respondeo, aliqua esse ita priora naturà, ut simul necessariò naturaliter petant ea quæ sunt posteriora, quia ab eis pendet à posteriori, tamquam à necessario complemento & fine ad quem per se ordinantur; & in his dico, Deum eo priori, quo decernit per actum naturalem talem rem producere, decernere etiam illi dare suum complementum, quia voluntas naturalis debet esse de creandà re cum eis quibus naturaliter indiget, ut per se videtur notum. Vnde non potest Deus pro eo priori præcindere à voluntate, saltem indeterminatà, dandi materiæ aliquam formam. Quòd si præcindat, iam eo ipso ea voluntas erit supernaturalis, quia præcindit à naturali complemento debito.

Alia verò ita esse posteriora respectu alterius, ut non sint illi debita, aut de complemento illius, sed purè secundariò ab illà consecuta; & in his, fateor, Deus priùs naturà determinat creare rem illam, quam decernat illi dare ea quæ posterius naturà tali rei hoc modo conveniunt. Forma autem substantialis, saltem sub disunctione hac, vel illà, est necessarium complementum materiæ, & idèò saltem debet in confuso esse volita in voluntate creandi materiam, si voluntas hæc naturalis sit. Vnde constat, quodcumque sine formà conservatur, creationem materiæ ortam esse à voluntate Dei in se præternaturali, & consequenter ab eà denominari eam conservationem supernaturalem quoad modum. Quòd si contingeret, ut cum Deus decrevisset creare materiam, præcindendo à voluntate de formà illi dandà, postea daret illi formam, adhuc tunc ea creatio materiæ esset supernaturalis quoad modum, non quia ad extra esset aliquid supernaturale in eà productum, sed quia productio materiæ ortum traxit ex voluntate præternaturali & indebità, quam suprà satis explicavi.

SECTIO VII.

De Subsistentià Materiæ primæ.

VIDE sit Subsistentia, de quâ in præsentia, pertinet ad Metaphysicam, ubi fusè de hac re disputabo. Quia verò decidere, an materia prima habeat Subsistentià, & rursus an vnam sibi propriam, distinctam ab eâ quæ formæ tribuitur, an verò vnica in utraque præcisè ponenda sit, pendet omnino ab explicatione effectus formalis, idèò etiam hoc reiciò ad Metaphysicam, etsi ex parte ad Physicam hucque spectare videretur. Ne tamen ieiunus omnino abiceas, has accipe Conclusiones è dicendis ibi extractas.

PRIMA CONCLUSIO. Subsistentia est quædam entitas substantialis, à materià, formà & vnione à parte rei distincta. Eam nouimus ex mysteriis Fidei Trinitatis & Incarnationis, & ex hoc ultimo Subsistentiæ realem distinctionem nouimus, eò quòd in Christo Domino non manserit Subsistentia seu personalitas creata, manentibus formà & materià vnitis; ergo ea Subsistentia erat separabilis, ergo distincta realiter: quæ enim realiter separari possunt, realiter distinguuntur.

SECUNDA CONCLUSIO. Explicare quid præstet, aut quem effectum formalem communicet, est difficilissimum, eò quòd ratione naturali nihil de Subsistentià nouimus, ex Fide verò illam quidem dari (ut paulò antè diximus) benè inferimus: quem autem effectum formalem communicet, nec Fides docet, nec ex Fidei principiis indagari potest. Vnde ostendam suo loco, hallucinari eos, qui illam vel ad operandum, vel ad non dependendum à subiecto, requirunt. Idèò concludam, dicendum eam esse quædam formam substantialiter perfectiorem & completam naturam, sicut albedo perficit accidentaliter subiectum, neque amplius à nobis eum effectum posse explicari. Hinc sit

TERTIA CONCLUSIO. Etsi non videatur repugnare, ut in qualibet parte essentiali composita sit distincta Subsistentia, quia tamen nulla est huius multiplicationis necessitas, consequenter ad ea, quæ de vnione suprà, & in aliis materiis infra, dicturi sumus, vnica tantum de facto ponitur Subsistentia, materiam & formam indissolubiliter perficiens, & ab eis recepta, & materialiter causata, sicut suprà de vnione dictum est.

SECTIO VIII.

De proprietatibus Materiæ primæ.

NON agimus de proprietatibus materiæ communibus aliis rebus, scilicet de vnicatione, duratione, &c. sed de his quæ sunt magis propriæ materiæ, inter quas

Prima sit, esse Ingenereabilem & incorruptibilem, de quâ egimus suprà Sectione 2.

Sed obiicies: Si materia prima esset incorruptibilis, ab illà denominaretur totum compositum incorruptibile, sicut denominatur corporeum & materiale; sed non denominatur incorruptibile, ergo materia non est incorruptibilis. Respondeo, negando primam sequelam, quia prædicata negatiua non possunt affirmari, nisi utrique parti conueniant,

ueniant, imò & ipsi toti; secus affirmatiua. Vnde potest dici homo intellectiua ab animâ, non autem immortalis, etiam si anima non minus sit immortalis quàm intellectiua. Ratio à priori est, quia negatio negat totum, vnde debet conuenire cuilibet parti; affirmatio autem solum requirit reperiri, quod affirmat, in aliquo ex subiectis, sicut in simili diximus in Summulis, vno solo curren- te, posse dici, *homo currit*; non autem posse dici, *ho-*

138 *mo non currit* etiam si aliquis non curreret. Cum ergo esse incorruptibile sit predicatum negatiuum, etiam conueniat materiæ & animæ rationali, quia tamen non conuenit xioni vtriusque, non potest de homine affirmari; potest autem affirmari corporeum, etiam si non conueniat animo, quia est predicatum affirmatiuum, & conuenit vni parti. Et hinc colliges, cur homo dicatur à materiâ *corporeum* absolute, non autem dicatur absolute *spirituale* ab animâ, quia spirituale explicatur à nobis negatiue per negationem vel partium, vel dependentiæ à materiâ; vnde non potest affirmari de homine præcisè ratione vnius partis, sicut potest corporeum, quod vel est prædicatum omnino affirmatiuum, vel saltem à nobis explicatur per modum affirmatiui. Quæ doctrina aduertenda est ad tollendas multas difficultates circa modum loquendi in similibus materiis.

Dices Secundò: Materia dicit vniionem partium ipsius materiæ; sed illa vniio est corruptibilis, ergo ratione illius non poterit dici materia incorruptibilis. Respondeo, vniionem materiæ non esse de essentiâ materiæ; quia cum sit totum homogeneum, etiam indiuisibile illius est proprietas materiæ, etiam non tanta, quanta viginti plurave indiuisibilia eiusdem vniita inter se.

139 Cum prædictâ proprietate materiæ coincidit, quam alij secundo loco ponunt, scilicet eam esse æternam à parte post: nam esse incorruptibilem naturaliter à parte post, idem est ac esse æternam à parte post, quæ æternitas solum est proprietates materiæ. Secunda ergo proprietates materiæ sit Quantitas, de quâ fusiis in Metaphysicâ.

Tertia verò, Vniio cum hac vel illâ formâ substantiali, sed de vniione agemus Disputatione i v.

Quarta eius proprietates est, Habere aliquas ex primis qualitibus, vel calorem vel frigus, vel humiditatem vel siccitatem. Vtrum autem hæc sit proprietates materiæ, non potest dignosci, nisi cognita eius differentiâ à materiâ celesti: nam si amba sint eiusdem speciei, cum materia celestis careat omnino his qualitibus, dicendum videtur, eas non esse materiæ proprietates quæ semper illi

140 debeant conuenire. Si autem constituantur diuersæ in specie, dicendum videtur, eas esse proprietates materiæ non ratione sui, sed ratione formarum substantialium subalternarum, quæ exigunt pro dispositione aliquas ex his primis qualitibus. Dixi, *non ratione ipsius*; quia non video in materiâ specialiore exigentiam caloris quàm coloris, si materia consideretur secundum se, & non in ordine ad formas substantiales: nam in aquâ connaturaliter est materia sine calore, & in igne sine frigore; ergo sicut color non est proprietates materiæ, neque erit calor aliæ primæ qualitates.

Ex hac quartâ proprietate materiæ, oritur alia supra explicata, Esse scilicet principium primum passiuum corruptionis compositi. Cum enim

ipsa de se sit capax primarum qualitatum, quæ inuicem opponuntur, inde redditur capax corruptionis compositi ex receptione dispositionum oppositarum illis, quas compositum exigebat, & hinc nascitur perpetua generationum substantialium vicissitudo.

Sexta proprietates materiæ communiter assignatur, eam Non esse cognoscibile per se. Sed in primis hæc non consistit in eo, quod nequeat cognosci, nisi in ordine ad formam, quia etiam forma in hoc sensu non est cognoscibilis per se, debet enim cognosci in ordine ad materiam. Neque 141 consistit in eo, quod à nobis nequeat materia cognosci, nisi per discursum ex accidentibus exterioribus: hoc enim commune est omnibus substantiis, quia de illis non habemus neque immediatas neque proprias species. Neque item dicitur non cognoscibilis per se, quia materia sit proprie nihil, vt nonnulli contendunt, quia materia perfectior est quantitate, & aliis formis accidentalibus. Imò fortè perfectior erit quàm plures formæ substantiales, v.g. quàm forma finis, vel alterius rei inferioris; excedit enim illas in incorruptibilitate, ita independentiâ à priori ab omni subiecto, in aptitudine ad constituendum hominem, qui excessus non compensatur à prædictis formis adeò imperfectis, præcipue cum illa locutio, *materia est proprie nihil*, sit valde impropria, ex quâ non potest delumi argumentum, ad asserendum eam non esse per se cognoscibilem. Vnde censeo, prædictam proprietatem vel esse communem materiæ cum omni substantiâ, quæ non cognoscitur nisi per accidentiâ, vel falsò attribui materiæ.

Vltima illius proprietates est, Non esse operatiuam, de quâ Sectione sequenti.

SECTIO IX.

De operatione Materiæ primæ.

ADVERTE, sermonem esse de operatione efficien- 142 ti; nam de materiali alibi disputabitur, vbi ex professio agam in communi, an detur aliqua causalitas materialis. Hoc solum dico iam, si causalitas aliqua materialis videatur admittenda, ea præcipue debet materiæ concedi, quæ est primum subiectum, à quo omnes aliæ formæ substantiales, imò & accidentales ferè omnes, dependent. Aduerte vterius, duo in præsentem posse dubitari. Primum, an materia sit effectiua ad extra vel intra se accidentium, & formarum substantialium, an scilicet quando ignis producit alium ignem, non solum concurrat forma ignis, sed etiam illius materiæ: secundum, an materia prima efficiat saltem suas passiones.

PRIMA CONCLUSIO. Si reliquæ essentiæ operatiuæ sint suarum passionum, erit etiam & materia prima respectu suarum. Probatur: quia non minus necessariò oriuntur ex materiâ propriæ passiones, quàm ex aliis essentiis; item materia non minus continet virtualiter proprias passiones, quàm reliquæ essentiæ continent suas; idem erit ergo de materiâ, ac de illis dicendum.

Dices cum nonnullis, materiam differre à reliquis essentiis, quia est pura potentia receptiua, essentiæ verò reliquæ sunt actiuæ. Sed contrâ, quia conclusionem reddis pro ratione: contendo enim,